

Stichting Kasteelruïne Bleijenbeek te Afferden
Bestuursverslag 2013 (definitieve versie 26.1.2014)

In 2012 was de eerste fase van de consolidatie van de ruïne zelf (het Rood) bijna voltooid, namelijk die van de toren. Deze had voorrang gekregen in de planning, vanwege het instortingsgevaar, en omdat de toren zeer kenmerkend is voor de ruïne. Eigenlijk was als fase 2 Rood voorzien (in 2013 uit te voeren) de Ridderzaal aan de noordzijde, en de daaronder liggende, grotendeels gespaard gebleven, gewelven. De toestand van de twee overgebleven muren aan de zuidzijde (voorgevel met poort en de restanten van de binnenmuur daar achter), samen met de overgebleven delen van de zuid-westzijde, waren echter zo slecht deze fase voorrang kreeg. Voor de geschatte kosten van € 108.000 had de provincie Limburg een voorzet gedaan van 54.000. De andere 54.000 moest de SKRB zelf verwerven. Dit is ons gelukt. We zijn de fondsen die hebben bijgedragen zeer erkentelijk, in het bijzonder ook het Prins Bernhard Cultuur Fonds, dat ons ook reeds bij de consolidatie van de toren had bijgestaan. De bijdragen van de provincie en van de fondsen geven moed om verder te gaan met de volgende fase. Een ander probleem: het metselwerk moet geschieden met kalkmortel. De toch al korte periode waarin gewerkt kan worden (april december) wordt daardoor nog met een maand verkort, omdat kalkmortel langere tijd nodige heeft om te drogen. En de vorst intussen niet mag toeslaan.

De toezeggingen van de fondsen kwamen vaak laat in het jaar binnen. Reden waarom het bouwbedrijf Eijssen uit Geysteren het grootste deel van het werk wel heeft kunnen uitvoeren, maar dat dit in april 2014 afgemaakt moet worden. Bijzonder is dat dan de oude natuurstenen poort zal worden hersteld, met natuursteen van de firma Laugs te Maastricht. Tussen de restanten van de voorgevel en van de muur daarachter is, met - nieuw gebakken maar er bij passende - stenen, een verstevigende en verbindende tussenmuur gebouwd, hetgeen ook het aanzicht door de poort naar de trap in de toren sterk heeft verfraaid.

Wat het terrein betreft binnen de buitengracht (het Groen): dit heeft in 2013 een tweede opknopbeurt gekregen, in samenwerking met de stichting het Limburgs Landschap, onze partner. De oevers van de buitengracht zijn ontdaan van aanplant dat er niet thuis hoort, de beuken en de haagbeuken aan de west- en noordzijde zijn bijgewerkt. De sequoia gigantua staat weer mooi te imponeren op de noordwest hoek.

Voorzien was in 2013 het begin van de aanleg van een verhard pad langs de binnenzijde van de buitengracht. Hier wreekte zich het feit juist, dat er geen vorst kwam en de grond daarvoor niet hard genoeg was voor de inzet van graafmachines.

Bovendien was, met name aan de zuid en westzijde, het storten van puin en aarde nodig om het pad op egaal niveau te laten verlopen.

In augustus 2013 heeft de firma ECG het hele terrein binnen de buitengracht gedetecteerd op aanwezigheid van explosieven. Grote delen van deze detectie zijn niet "interpreteerbaar" vanwege de aanwezigheid van ijzerhoudend puin. Het wandelpad tegen de buitengracht is gedetecteerd en vrijgegeven. De serre is gecontroleerd ontgraven en vrijgegeven. Eind 2013 werd door de firma ECG begonnen met het gecontroleerd ontgraven van de Ridderzaal (daar lag twee meter puin in), en van de fraaie contouren van de vroegere slotgracht (tot op 30 cm onder het maaiveld) – dit alles om zeker te zijn dat er geen bommen en munitie lagen. De contouren van de slotgracht zijn door de archeoloog van de firma Hamaland Advies middels een verkennend booronderzoek in kaart gebracht. De vrijgekomen puin en aarde is straks, na te zijn

gezeefd en geanalyseerd, geschikt om als ondergrond voor het verharde pad te dienen. Zo veranderde de planning.

In 2013 kwamen ook op andere punten inzichten die wezen in de richting van een iets andere uitvoering van de planning bij Rood en bij Groen. Toen uit de Ridderzaal en de belendende eetzaal het puin was verwijderd, kwam de geblakerde vloer te voorschijn, rustend op de keldergewelven. Vloer en muren missen voortaan de bescherming van de puinlaag. Is het verstandig om het plafond van de ridderzaal te herstellen, mede om de restanten van de muren constructieve te verbinden en daarmee stevigheid te geven? Met zulk aanleidingen tot gewijzigde inzichten en plannen, ook op andere punten, gingen we het jaar 2014 in.

Einde 2014 is de looptijd van het restant van de provinciale subsidie verstreken. Er zijn en worden nog bijbehorende fondsen geworven voor fase 3 Rood, en voor fase 2 Groen. Het wordt een vol jaar.

Een apart element is het overleg met het Waterschap Peel en Maasvallei, en met de burens, gericht op het herstel van de doorstroming van de buitengracht vanuit de Eckeltse beek. Van oudsher stroomden er twee beken: de Bleijenbeek die aan de oostzijde in de buitengracht stroomde en aan de westzijde verder stroomde. Pal zuidelijk van het kasteel stroomde de Eckeltse Beek, die via ruilverklaring recht is getrokken en opgeschoond. Enige jaren geleden heeft het waterschap hierin weer een aftakking met een meander ingericht.

Openstellig terrein: doelstelling van de SBRK is het terrein zo snel mogelijk open te stellen voor het publiek. Tot nog toe was dit onverantwoord vanwege de kwetsbaarheid van de ruïne en het mogelijke gevaar van vallend gesteente.

In de zomer van 2013 is het terrein opengesteld op zondagen, met om 10.30 uur de mogelijkheid van een rondleiding. Dit kon, omdat er om de ruïne zelf nog een hek was geplaatst door aannemer Roelof, die in 2012 de toren had geconsolideerd. Zeer behulpzaam daarbij zijn geweest de Afferdenaren Henk Hendriks en Ton Wijers. Zij hebben ook aan het einde van de zomer een vooraankondiging geplaatst in de plaatselijke pers, voor speciale bezichtigingen op vier zondagochtenden. Totaal zijn hierop ca 300 belangstellenden afgekomen.

Vanzelfsprekend is een jaarverslag van een stichting, die zich richt op consolidatie van een erfgoed als Bleijenbeek, vooral gericht op de voortgang daarvan. Het bestuur vergaderde maandelijks op Bleijenbeek 2, de projectleider, Wout Hermans, en andere bestuursleden waren voortdurend in overleg met de verschillende overheden en betrokken partijen en in touw om vergunningen binnen te krijgen, de verschillende werkzaamheden op het ruïne terrein te coördineren, fondsen te werven, subsidieregels te volgen, de financiën bij te houden en ook om inzicht te krijgen in wat er met de ruïne moet gebeuren als de consolidatie haar beslag heeft gekregen. Hiertoe is de SKRB in voortdurend overleg met haar partner, de Stichting het Limburgs Landschap. Maar daarnaast kon, met een subsidie van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, een studie worden uitgezet bij Stichting In Arcadië/Klement2, over de toekomstige ontwikkeling van Bleijenbeek. Dit rapport verschijnt begin 2014.

De samenstelling van het bestuur is in 2013 niet gewijzigd (Erik Jurgens, voorzitter, Regina Eijkenboom, penningmeester, Wout Hermans, projectleider, Lia Roefs, Edu de

Loë, ondersteund door ambtelijk secretaris Ans van Druten). Mevrouw Jeske van Gerven stond het bestuur bij met adviezen over PR en communicatie.

Wezenlijk is de versterking van de samenwerking met de Stichting het Limburgs Landschap. Gesprekken zijn gaande met SLL en met de (blote) eigenaar ASR om de erfpacht van de het ruïneterrein, nu in handen van de SKRB, over te dragen aan SLL, zulks met het oog op de continuïteit van de zorg voor Bleijenbeek. SKRB blijft dan de uitvoerende stichting, zij het op basis van een sub-erfpacht uitgegeven door SLL.

Voor de financiële positie van de SKRB einde 2013 zij verwezen naar het financieel jaarverslag.

EJ